

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištva v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice 5c se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Štajarski deželni zbor.

Našim bralcem je znano, da je večina v deželnem zboru v Gradci na strani nemških in napeto nemških poslancev. Konservativni nemški in pa naši slovenski poslanci so v manjšini in je torej vse, kar le-ti spravijo v dež. zbor, unim trn v peti. Nasproti pa nemška večina lahko vse sklene, kar ji je ljubo in ako kateri naših poslancev ugovarja, na to se malo ozira nemška večina.

Vsled tega pa užene liberalna večina sem ter tje kako, ki ima bolj podobo burke, kakor pa besede resnih mož. V dokaz tega nam služi lahko 10. seja dež. zbora v ponedeljek dne 10. septembra. Da nam pa ne poreče kdo, da pretiramo, podamo v naslednjih vrstah našim bralcem, kar piše o tej „čudoviti“ seji „Slov. Narod“.

Na dnevnem redu, piše „Narod“, bilo je med drugim deželnega odbora poročilo o deželni sadjarski in vinarski šoli v Mariboru. Gledé nje je deželnega glavarja namestnik dr. Radey predlagal: 1. Deželnega odbora poročilo o tej šoli vzame se na znanje. 2. Učnega črteža premembni v zmislu poljedelskega ministerstva naredbe z dne 2. marca št. 10.972 se pritrdi. 3. Deželni odbor se pooblašča, da brezplačno oddaje ameriških trt revnim vinogradnikom in pa da sploh zniža ceno tem trtam.

Nihče bi ne bil mislil, da bode v teh edino gospodarskih predlogih kdo kako dlako našel. A našla se je ter celo cepila z veliko slastjo. Poslanec dr. Wunder dal je duška vznemirjenosti svoji, ker so na Mariborski strokovni šoli uspehi pri poučevanju nemščine manjši, kakor so bili prejšnja leta. Zatorej napravil je dostavek: Deželni odbor naj z vsemi (!) sredstvi dela na to, da poučevanje nemščine ne bode zaostajalo za uspehi prejšnjih let. Utemeljujoč predlog svoj, tožil je dr. Wunder, da gibčna in svojega smotra zavedna nasprotna (slovenska) stranka nemškega jezika dosedanje območje v mešanih okrajih, v uradih in šoli in v jav-

nem življenji vedno bolj kriči in nazaj potiska. Ker pri sedanjih razmerah v zbornici poslanec ni zaščite nemškemu jeziku, nemškim interesom, nastala je za Nemce v deželnih zborih jezikovno meševitih dežel dolžnost, da čuvajo nemštvo in nemške interese, bodi posamični služaj še tako neznamen.

Deželnega odbora poročilo o delovanju njegovem posnamem, da so se učenci na sadjarski in vinarski šoli v Mariboru manj nemški učili, nego prejšnja leta. Utegnilo bi se ugovarjati, da je za nemški narod vse jedno, jeli učni uspeh 40—50 učencev na sadjarski in vinarski šoli v Mariboru sedaj ali pa v bodočnosti večji ali pa manjši, a pomniti treba, da se isto delo — „krčenje in zoženje nemškega jezikovnega ozemlja“ — na sto in sto krajih vrši z žilavo vztrajnostjo in z mravljinjo marljivostjo, da avstrijski Nemci izgubljajo prostorček za prostorčekom.

Tako tožil je dr. Wunder in izražal svojo skrb za ponemčevanje Mariborske šole, katero je vsem Nemcem jako pri srci. Zategadel smo se zelo začudili, ko je za Wundrom povzel besedo poslanec Morré, rekoč, da je on gotovo dober Nemec, a da je prepričan, da nemajo Nemci niti narodnih niti gospodarskih koristij, ako se Slovincem sili nemščina. S tem se samo množi število konkurentov. Slovenci, nemščine zmožni, bodo jedini sposobni za izpraznjena mesta v meševitih okrajih, ker se mi drugzega deželnega jezika nečemo učiti. S tem smo se sami izdali. Obžalovanja vredno je, da ni slovenskega vseučilišča in da so torej Slovenci prisiljeni, pohajati nemška vseučilišča. Mi moramo Slovence kolikor možno ovirati, da se nemški ne naučé, braniti seveda jim tega ne moremo. Poslanec Morré je potem še jedenkrat poudarjal nemško mišljenje svoje in izjavil, da nema osobno ničesar proti slovenskim deželnim poslancem, da pa misli, da se mora z vsemi parlamentarnimi sredstvi delati na to, da Slovencev tako dolgo ne bode v deželnem zboru štajarskem,

dokler ne bodo Nemci iz Češke zastopani v deželnem zboru v Pragi.

Nasproti tem odkritosrčnim, a baš zaradi tega razžaljivim besedam oglasil se je poslanec Jerman, poudarjajoč, da Slovenci v deželnem zboru niso sprožili narodnega vprašanja in da morejo Slovenci Wundrov predlog prištevati onim razžalitvam, ki se od zasedanja do zasedanja ponavljajo. Predlog (Wundrov) stavljal se je z ozirom na predstoječe deželno-zborske volitve, da bude možno pred volilci ponašati se s to zaslugjo. Ko bi Slovenci ostavili deželni zbor štajarski, bil bi „exodus“ nemških poslancev iz Češke bistveno prikrajšan. Sadjarska in vinarska šola v Mariboru ni zavod za ponemčevanje in zaradi miru bilo bi umestno, da se Wundrov predlog odkloni.

Poslancu Jermanu pridružil se je tudi doktor Schutz. Rekel je, da mu je mučno, dohajati k deželnega zbora sejama in da bi veliko rajši doma opravljajal stanovske dolžnosti svoje. Ne bo se posrečilo, da bi Slovence potisnili nazaj; kolonije, ki so to poskušale, poniknile so vse v visoki plimi. Nemcem ne jemlje se ničesar, naj se tudi Slovincem ničesar ne jemlje. Odkritosrčno mora izjavljati, da se je Slovincem bolje godilo, ko je bilo še nemško ministerstvo na krmilu, ker se je to nekako balo, žaliti slovansko prebivalstvo. Ko bi se odklonil dr. Wundrov predlog, bilo bi to znamenje pravljivosti.

Navzlic tem osnovanim ugovorom bil je Wundrov predlog z veliko večino vsprejet in germanizacija na sadjarski in vinarski šoli v Mariboru bude zopet nadaljevala se z večjim pritiskom. Glas poslancev slovenskih bude še na dalje glas upijočega v nemški puščavi in v Gradci bodo nas jednako pritiskali na steno, kakor to praktikujejo „italianissimi“ v Poreči. V štajarski in istrski zbornici velja za Slovence še vedno „Lasciate ogni speranza!“ to je: Dajte slovo vsemu upanju!

Gospodarske stvari.

Smolika pri breskvah.

Pri breskvah, marilah pa tudi pri češpljah izgodi se rado, da jim počí skorja ter začne iz njih teči smola. Kedar se to izgodi, je to znamenje, da je drevo ali prepolno soka ter raste preveč, ali da stoji deblo preveč na solnci ali pa je drevo drugače bolno.

Na vsak način pa trpi drevo škodo in če nam je mar za to, da se nam ne posuši do cela, treba nam je skrbí, da mu pridemo na pomoč. Ali kako? Nek skušen učitelj nasvetuje, da naredimo malo nad rano in malo pod njo dvoje, troje zarez v skorijo noter do mladega lesu. On vé iz lastne izkušnje, da to pomaga, vsaj

največ kratov. To tudi potrjuje narava breskve. Ako je namreč krivo rane to, da drevo pre-naglo raste, tedaj dobi naglo nove liste in ti pouzročijo, da se nareja zmirom več soka in ta ne najde, ko leze doli po lubi, dovolj prostora, zato pretere te cevce in tako začne teči iz skorije. Skorija je namreč premalo raztegljiva, ker je na zunanji strani izsušena in za to počí, kedar pritisne sok od znotraj preveč na njo. Le-ta pritisk je pač, kar se lahko umeje, največji pri breskvah in marilah, ki močno rastejo in zato so le-te največkrat smoljive.

Ako pa stoji deblo breskve preveč na solnci, vskočijo posodice lubi vsled solnčne vročine in to je krivo, da ne morejo vzprejeti soka, ki leze doli iz listov. Ako drevo boleha, tedaj pa je smolika znamenje njegove bolezní in mora se le-ta poprej odpraviti, kakor sežemo nad smoliko.

Brž ko torej zapazi človek na drevesu, breskvi ali marili, da teče iz njega smola, vreže naj 2 cm. nad in blizu 2 cm. pod rano več črt v lubad, vreze naj leže po en cm. druga od druge. S tem preneha notranja napetost posodic, in kar je preveč soka pod lubjo, ta začne hitro delati na to, da se scelijo rane. Drevesa, ki stojé precej na solnci, moraš nekaj časa ovarovati prehude vročine, ki jim jo prizadejo solnčni žarki.

Bolehavo drevo pa se naj ognoji in naj se mu zaliva dalje časa in naj se pri njem čaka z zarezo, dokler se ne pokaže, je-li še mogoče ga rešiti. Drevesa, ki imajo take zareze, okrevajo v časih prav hitro, vidi se že v 8—14 dneh, da zastaja tok in to je dobro znamenje, da je drevo zopet na poti do zdravja.

Sejmovi. Dne 21. septembra v Framu, v Ormoži, v Podsredi, v Lučanah, pri sv. Petru v Gornji Radgoni in v Laškem trgu. Dne 24. septembra pri sv. Trojici v slov. gor., v Arnoži, v St. Jurji pri Celji, pri sv. Martinu pri Slov. Gradci, na Remšniku in v Slov. Bistrici. Dne 27. sept. v Svetincih.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Slavnost.) Pozno pride to poročilo. Mislil sem, da bo prišla bolj spretna roka za pero, da poroča o slavnosti, ki se je vršila pri nas v soboto 18. avgusta. Toti den uporabili so Slovenci ljutomerskega okraja, da bi slavili štiridesetletnico vladanja premilega nam vladarja Franca Jožefa I. V petek večer že so prišli vrlí godci Furlani ter so oznanjevali, da imamo drugi den veliko slavnost. Pa tudi v soboto na vse zarano so nas zbudili z veselo godbo. Predpoldnem je bila ob desetih slovesna sv. meša; služili so jo naš priljubljeni visokočastiti gospod dekan. Potem se je položil temeljni kamen novemu šolskemu poslopju. Tam

